

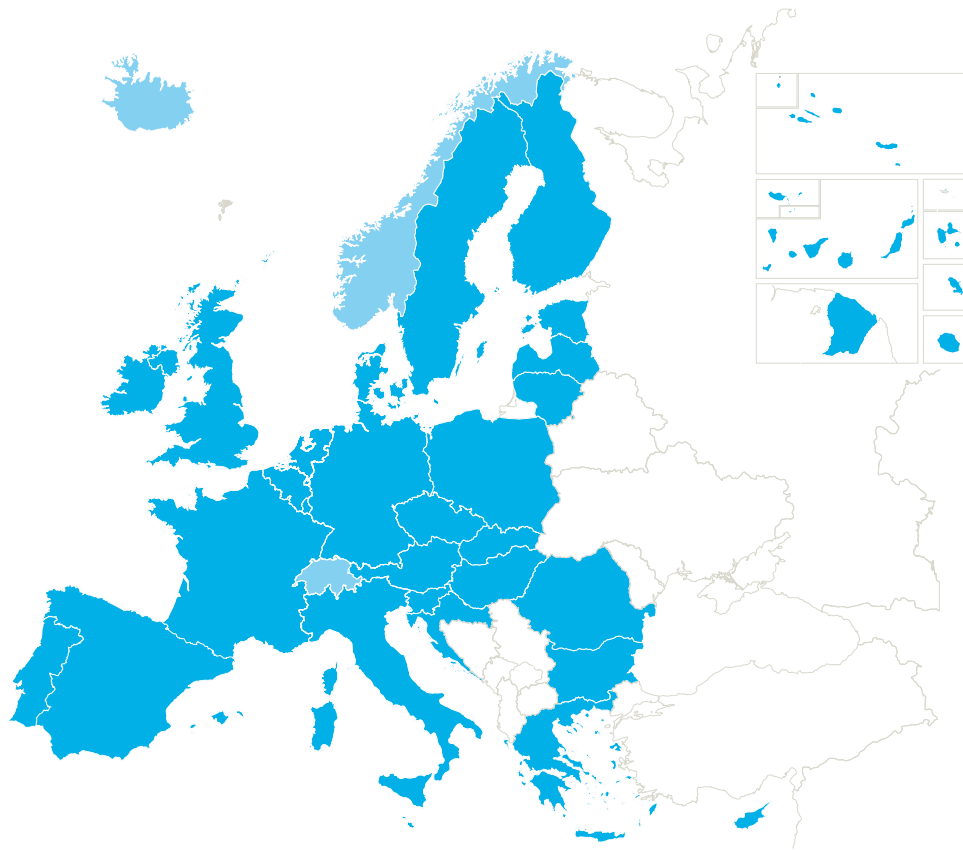

Euroopa
Komisjon

Teie Euroopa, Teie õigused

Praktiline teave kodanikele
ja ettevõtjatele nende
õiguste ning võimaluste
kohta ELi ühtsel turul

TEADKE OMA ÕIGUSI,

KASUTAGE OMA ÕIGUSI

Tasuta infotelefoni teel:
00 800 6 7 8 9 10 11 (*)

E-posti või kohaliku Europe
Directi Teabekeskuse kaudu:
<http://europedirect.europa.eu>

Praktilist teavet oma õiguste
ja võimaluste kohta ELis leiate
aadressilt:
<http://europa.eu/youreurope>

(*) Teatavad mobiilsideoperaatorid ei võimalda helistamist 00 800 numbritele või on need kõned tasulised.

Sisukord

Sissejuhatus	5
1. Töö otsimine välismaal	6
2. Töötushüvitise saamine välismaal	7
3. Kutsequalifikatsioonide tunnustamine	8
4. Maksud	9
5. Sotsiaalkindlustus	10
6. Pensioniõiguste taotlemine	11
7. Tervishoid välismaal	12
8. Õppimine välismaal	13
9. Ostud internetis	14
10. Auto ost või müük	15
11. Reisijate õigused	16
12. Odavamad mobiilikõned	17
13. Maksmine, laenamine ja investeerimine	18
14. Ettevõtte rajamine ja laiendamine	19
15. Ettevõtjate rahastamine	20
16. Kaupade ost ja müük	21
17. Teenuste pakkumine välismaal	22
18. Ettevõtte maksude maksmine	23
19. Intellektuaalomandi kaitsmine	24
20. Riigihangetes osalemine	25
Oma õiguste kaitsmine ja hüvitise taotlemine	26

Sissejuhatus

Käesolevast brošüürist leiate teavet oma õiguste ja võimaluste kohta ELi ühtsel turul. Kas juhite väikest või keskmise suurusega ettevõtet? See brošüür aitab Teil leida rahastamisallikaid ja juurdepääsu uutele turgudele ning juhiseid bürokraatia vähendamiseks. Kas olete õpilane, töötaja, tarbija või töötaja? Brošüürist leiate nõuandeid ELis töötamise, reisimise ja õppimise kohta. ELi ühtne turg pakub Teile mitmeid eeliseid ja võimalusi, olenemata Teie taustast.

ELi ühtne turg on muutnud seda, kuidas eurooplased töötavad, õpivad, ostavad ja müüvad. Minevikus ei olnud lühike reis naaberriiki lihtne: tuli vahetada raha, teha ära paberitöö võimalikuks arsti- või haiglaviisiidiks ning maksta tollimaksu väikseimagi kaasatoodud meene eest. Ja kui sellel meenel oli mingi viga, siis võis raha tagasisaamise unustada. Samuti ei võinud olla kindel selle ohutuses, kuna standardid olid Euroopas riigiti erinevad.

Kui olite sellel ajal ettevõtja, siis oleks teises ELi liikmesriigis toodete või teenuste pakkumisega kaasnev bürokraatia olnud suureks takistuseks Teie laienemisplaanidele.

Viimaste aastate jooksul on toimunud suur edasimineku. Nii üksikisikutel kui ka ettevõtjatel on nüüd tänu ühtsele ELi turule konkreetsed eelised. Teil on juurdepääs suuremale hulgale parema kvaliteediga ning odavamatele kaupadele ja teenustele. Kõigis riikides on ühesugune kõrgetasemeline kaitse ettevõtjatele ja tarbijatele. Võite luua ettevõtte ning müüa oma tooteid 500 miljoni inimesega turul kõikjal ELis.

Käesolevast brošüürist leiate teavet ühtse turu pakutavatest paljudest võimalustest ning nõuandeid nende täielikuks ärakasutamiseks. Mõnes valdkonnas kohaldatakse samu eeskirju isegi väljaspool ELi (Islandil, Liechtensteinis, Norras ja Šveitsis).

Väljaanne kajastab olukorda 2014. aasta oktoobris. Kuigi mitu takistust on juba kõrvaldatud, on ühtne turg arenev Euroopa projekt, mis pakub tulevikus veelgi võimalusi. Ajakohast teavet saate iga lehekülje allservas olevate linkide kaudu.

Ja kui leiate end olukorrast, kus Teie õigusi ei austata või soovite lihtsalt nõu, on Teie käsutuses mitu ELi teenistust, kes aitavad Teil leida lahenduse erinevatele probleemidele. Lisateavet nende teenistuste kohta leiate käesoleva brošüüri lõpust.

1. Töö otsimine välismaal

ELi kodanikuna on Teil õigus töötada teises ELi liikmesriigis ilma tööloata.

KOHALIKE ELANIKEGA SAMAVÄÄRNE

KOHTLEMINE

Kui otsite tööd välismaal, on Teil vastuvõtva riigi kodanikega samad õigused saada tööd (v.a teatavate avaliku sektori töökohtade puhul, mis hõlmavad avaliku võimu teostamist ning riigi üldiste huvide kaitsmist), abi tööturuasutustelt ning rahalist toetust töökoha leidmise hõlbustamiseks.

Teatavate rahaliste toetuste saamine eeldab, et Teil on tegelik side kohaliku tööturuga.

TÖÖPAKKUMISED EUROOPAS

Tööpakkumisi teistes ELi liikmesriikides võite leida Euroopa tööturuasutuste võrgustiku portaalist EURES: <http://ec.europa.eu/eures>

Mõnes ELi liikmesriigis töötamiseks võivad Horvaatia kodanikud veel ajutiselt vajada tööloa. Kõik piirangud kaotatakse hiljemalt 2020. aasta lõpuks.

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Välismaal tööd otsides võite saada toetust

Valdis on lätlane, kes on asunud töö otsimise eesmärgil elama Soome. ELi kodanikuna on tal tööd otsides täielik juurdepääs kohalikele tööturuasutustele ning õigus saada nendelt toetust. Ta saab teada, et asutus korraldab ühepäevase koolituse, mille raames õpetatakse koostama mõjuvat CV-d, mis suurendaks võimalusi saada töövestlusele. Valdis esitab taotluse koolitusel osalemiseks ning talle antakse see võimalus samadel tingimustel, mis Soome kodanikele.

Pärast seda hakkab ta saatma oma CV-sid võimalikele tööandjatele, käib kahel tööintervjuul, kuid tööd ei saa.

Tema rahalised vahendid hakkavad lõppema ning ta taotleb spetsiaalset töötotsija hüvitist, mille eesmärk on hõlbustada töötotsija juurdepääsu tööturule.

Enne kui lepitakse kokku rahalise hüvitise maksmises, võivad Soome ametiasutused kontrollida, kas ELi kodanikul on kohaliku tööturuga tegelikud sidemed.

Nad jõuavad järeldusele, et Valdis kvalifitseerub, riigis viibitud aeg ning püüdlused tööd leida on olnud piisavad, ning talle antakse õigus saada hüvitist.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

2. Töötushüvitise saamine välismaal

Kui olete töötu, võite saada abi töökoha leidmisel teises ELi liikmesriigis.

TÖÖ OTSIMINE VÄLISMAAL

Kui saate töötushüvitist, võite oma tööturuasutusega kokku leppida, et lähete teise ELi riiki tööd otsima ja Teile jätkatakse hüvitise maksmist. Tavaliselt jätkatakse maksmist kolm kuud, mida on võimalik pikendada kuue kuuni. Selleks peate taotlema luba (kasutades U2-vormi või endist E 303-vormi).

Tavaliselt peate olema end vähemalt neli nädalat varem registreerinud selle riigi tööturuasutuses, kus Te töötuks jäite.

FORMAALSUSED VASTUVÕTVAS RIIGIS

Selleks et vältida hüvitise maksmise katkestamist, peate esitama oma loa ning registreerima end töötusriigis vastuvõtva riigi tööturuasutuses seitsme päeva jooksul pärast lahkumist riigist, kus Te töötuks jäite. Kui registreerite end hiljem, hakatakse hüvitist maksuma alles registreerimise päevast.

Seejärel on Teil juurdepääs kohalikele töötusriigide abiteenustele ning Te peate täitma kohaliku tööturuasutuse nõudeid ja kontrollmenetlusi.

KUI TE EI LEIA TÖÖD

Kui Te ei leia tööd loaga hõlmatud kolme kuu jooksul, võite taotleda perioodi pikendamist kolme kuu võrra. Selleks peate enne loa aegumist esitama taotluse selle riigi tööturuasutusele, kus Te töötuks jäite, mitte vastuvõtva riigi asutusele.

Kui soovite säilitada õiguse töötushüvitisele pikemaks ajaks, peate naasma riiki, kus Te töötuks jäite, loal sätestatud tähtaja jooksul.

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Taotlege ajapikendust aegsasti

Portugallane João läheb Ungarisse tööd otsima. Ta võtab kaasa U2-vormi (endine E 303), et talle makstaks töötushüvitist kolme kuu jooksul, mis ta riigis viibib. Ta jääb aga Ungarisse kauemaks.

Kui João naaseb Portugali, kaotab ta õiguse töötushüvitisele. Sellise olukorra vältimiseks peate oma riiklikult tööturuasutuselt taotlema ajapikendust enne oma kolmekuulise loa aegumist.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

3. Kutsekvalifikatsioonide tunnustamine

ELi kodanikuna on Teil õigus töötada oma kutsealal teises ELi liikmesriigis.

KUTSEKVALIFIKATSIOONI TUNNUSTAMINE

Kui Teie kutseala ei ole vastuvõtvas riigis reguleeritud, võite seal sellel alal töötada asjaomase riigi kodanikega samadel tingimustel, isegi ilma ametliku tunnustamistõendita.

Kui Teie kutseala on vastuvõtvas riigis reguleeritud, võib olla vajalik lasta oma kutsekvalifikatsioonid seal ametlikult tunnustada.

Kui Teie kutseala on vastuvõtvas riigis reguleeritud, kuid Teie koduriigis mitte, siis võidakse Teilt nõuda tõendeid selle kohta, et olete oma kutsealal töötanud vähemalt kaks aastat viimase 10 aasta jooksul.

Meie andmebaasist (http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof) võite leida Teie kutseala puhul kohaldatavad eeskirjad ning riiklike kontaktpunktide andmed.

DOKUMENTIDE TÕESTATUD KOOPIAD

Pädevad asutused võivad paluda esitada Teie taotlusega seotud olulisimate dokumentide (nagu Teie kvalifikatsiooni tõendavad tunnistused) tõestatud koo-
piad/tõlked. Kui soovite töötada arhitekti, hambaarsti,

arsti, ämmaemanda, õe, farmatseudi või veterinaararsti, võivad vastuvõtva riigi ametiasutused paluda Teie riigi pädevalt asutuselt kvalifikatsioonitunnistust, milles kinnitatakse, et olete täitnud ettenähtud koolituse Euroopa miinimumnõuded.

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Kontrollige tingimusi enne tööleasumist

Mojca on Sloveenias koolituse saanud üldõde, kes soovib töötada Saksamaal Münchenis. See peaks olema lihtne, kuna üldõdede kvalifikatsiooni tunnustatakse automaatselt. Mojca ei tea aga, kus oma Sloveenias omandatud kutsekvalifikatsiooni tunnustamist taotleda.

Ta võtab ühendust kutsekvalifikatsioonide tunnustamise riikliku kontaktpunktiga Saksamaal, kust talle antakse vastutava asutuse aadress Baieris. Kontaktpunkt aitab teda ka vajalike haldusformaalsuste täitmisel.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

4. Maksud

Kui asute elama teise riiki, võib Teil olla maksukohustus nii Teie koduriigis kui ka vastuvõtvas riigis.

EI OLE OLEMAS KOGU ELI HÖLMAVAID

MAKSUSTAMISEESKIRJU

Ei ole olemas ühtegi kogu ELi hõlmavat õigusakti, millega määratletak, kuidas teises ELi liikmesriigis elavate ELi kodanike töötasu tuleb maksustada. Selle asemel kohaldatakse asjakohaseid riiklikke õigusakte ning riikide vahel sõlmitud topeltmaksustamise vältimise lepinguid.

VÖRDNE KOHTLEMINE

Teid ei tohiks maksustamise osas kohelda teisiti kui selliseid vastuvõtva riigi kodanikke, kes on Teiega samases olukorras. Lisaks peaksid Teie koduriigis Teie puhul kehtima samad mahaarvamised maksete (näiteks hüpooteeklaenu) ning saadud sissetuleku puhul, nagu oleksite saanud juhul, kui oleksite teinud need maksed või teeninud sissetuleku vastuvõtvast riigis.

TULUMAKS

Teie töökohariik maksustab tavaliselt Teie seal teenitud sissetuleku. Kui elate ühes riigis, kuid töötate teises, võib ka Teie elukohariik maksustada sissetuleku, mille teenisite oma töökohariigis.

Õnneks on enamik riike sõlminud rahvusvahelised lepingud topeltmaksustamise vältimiseks. Nende alusel

arvavad Teie elukohariigi maksuasutused tavaliselt maha need maksud, mille olete tasunud teises riigis, maha nendest, mida peate tasuma neile.

MAKSURESIDENTSUS

Kui viibite rohkem kui kuus kuud aastas mõnes teises ELi liikmesriigis, võidakse Teid seal pidada maksuresidentiks. Sellel riigil võib siis olla õigus maksustada kogu Teie sissetulekut mis tahes riigist maailmas.

Kui viibite teises riigis vähem kui kuus kuud aastas, jääte tavaliselt maksuresidentiks oma koduriigis (riigis, kus elate suurema osa aastast). Sellisel juhul peaksite tasuma makse oma vastuvõtvast riigis üksnes selles riigis teenitud sissetuleku ja kasumi puhul.

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Teil võib olla õigus maksusoodustustele oma töökohariigis – isegi teise riigi pensionifondi tehtavate sissemaksete eest

Taanis elav ja töötav Rootsi kodanik Sven jätkab maksete tegemist Rootsi pensionifondi lepingu alusel, mille ta sõlmis juba enne Taani elama asumist.

Taani peab võimaldama Svenile nende maksete mahaarvamist tema Taanis makstavast tulumaksust, kuna selline mahaarvamine on lubatud Taani pensionifondi tehtavate maksete puhul.

Vajate abi?
Soovite lisateave?

5. Sotsiaalkindlustus

Kui asute elama ühest ELi liikmesriigist teise, maksate sotsiaalkindlustusmaksleid korraga vaid ühes riigis, isegi kui töötate mitmes riigis. Üldjuhul saate ka sotsiaalkindlustushüvitisi vaid sellest riigist.

SOTSIAALKINDLUSTUSE EEST

VASTUTAV RIIK

Üldreeglina kohaldatakse Teie puhul selle riigi õigusakte, kus töötate töövõtja või füüsilisest isikust ettevõtjana, ning see on riik, kus maksate sotsiaalkindlustusmaksleid. See, kus elate või kus on Teie töoandja asukoht, ei oma tähtsust.

Teie töökohariik vastutab Teie sotsiaalkindlustuse eest isegi juhul, kui sõidate sinna tööle teisest ELi liikmesriigist vähemalt korra nädalas.

Kui jääte töötuks, peaksite end registreerima tööturuasutuses ja taotlema töötushüvitisi riigis, kus Te viimati töötasite, või oma elukohariigis, kui olite piiriline töötaja.

LÜHIAJALISED LÄHETUSED

Sotsiaalkindlustuse sagedase muutmise vältimiseks on tehtud erand töoandja poolt lühiajaliselt teise riiki lähetatud töötajate puhul: Teie sotsiaalkindlustuse eest vastutab riik, kust teid lähetati (kuni kaks aastat).

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Teie sotsiaalkindlustus ei muutu, kui Teid läheta- takse tööle teise ELi liikmesriiki

Karel omab Tšehhi Vabariigis ettevõtet Rainbow Painting Company, mis on saanud Luksemburgist kahekuulise tellimuse. Ettevõtte saadab tööd tegema kuus maalrit.

Kui kõik lähetustingimused on täidetud, kohaldatakse nende suhtes Luksemburgis töötamise ajal endiselt Tšehhi sotsiaalkindlustust käsitlevaid õigusakte.

Rainbow jääb nende töoandjaks, kuigi igapäevaseid tööülesandeid saavad nad ajutiselt teiselt ettevõtjalt töökohariigis.

SOTSIAALKINDLUSTUS TÖÖTUNA

Kui saate töötushüvitisi, vastutab Teie sotsiaalkindlustuse eest hüvitisi maksev riik.

Kui Te ei saa töötushüvitisi ning ei tööta, kohaldatakse Teie suhtes Teie elukohariigi õigusakte.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

6. Pensioniõiguste taotlemine

Kui olete elanud ja töötanud mitmes ELi liikmesriigis, võib Teil olla kogunenud pensioniõigusi kõigis neis riikides. Kui täidate riiklikud tingimused pensioni saamiseks, maksab iga riik Teile eraldi pensioni, mis on proportsionaalne ajaga, mis Te seal töötasite.

TAOTLUSE ESITAMINE

Pensionitaotluse peaksite esitama oma elukohariigi pensioniametile. Kui Te ei ole seal kunagi töötanud, siis võtke ühendust vastava asutusega riigis, kus Te viimati töötasite. Sellest asutusest saab Teile nn kontaktasutus, kes võtab ühendust asutustega kõigis teistes riikides, kus töötasite, et panna kokku Teie kindlustuslugu.

Iga riik kontrollib, kas Teie puhul on täidetud nende riiklikud nõuded vanaduspensionide saamiseks. Need tingimused, nagu pensioniiga ja makstud summad, on riigiti erinevad, kuid ELi eeskirjade kohaselt peab iga riik võtma arvesse Teie kindlustuslugu teistes riikides, kui see on vajalik pensioni saamiseks nõutava minimaalse aastate arvu saavutamiseks.

Iga riigi asutus teavitab Teid Teie pensioniõigustega seotud otsustest. Lõpuks saadab Teie kontaktasutus Teile kokkuvõtte otsustest, mille kõik asjaomased asutused Teie taotluse suhtes on teinud.

PENSIONILE JÄÄMINE VÄLISMAAL

Teie pensioni makstakse Teile sõltumata sellest, kus Te Euroopas viibite või elate.

MUUD PENSIONID

Üldiselt kohaldatakse invaliidus- ning lesele ja lastele makstavate pensionide puhul samu eeskirju, mis vanaduspensionide puhul.

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Kontrollige oma pensioniõigusi kõigis riikides, kus olete töötanud

Regina elab pensionile jäädes Saksamaal ning esitab seega oma pensionitaotluse Saksa pensioniametile. Kuigi suure osa oma tööelust veetis ta Saksamaal (25 aastat), töötas ta ka kaheksa aastat Austrias.

Saksamaa pensioniamet – Regina kontaktasutus – võtab ühendust Austria pensioniametiga. Kuigi Austrias peab pensioniõiguse saamiseks töötama vähemalt 10 aastat, on Austria asutused kohustatud arvestama ka Regina Saksamaal töötatud aastatega.

Selle tulemusena maksab Austria talle pensioni, mis on proportsionaalne seal töötatud kaheksa aastaga, ning Saksamaa maksab talle eraldi pensioni, mis vastab tema 25 tööaastale Saksamaal.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

7. Tervishoid välismaal

ELi õiguse kohaselt võite saada arstiabi teises ELi liikmesriigis ning Teil võib olla õigus sellega seotud kulude hüvitamisele Teie riikliku tervisekindlustusametuse poolt.

ARSTIABI LÜHIKESTE REISIDE AJAL

Enne reisile minekut – olgu see siis puhkuse-, äri- või õppereis – peaksite hankima omale tasuta Euroopa ravikindlustuskaardi. Selleks pöörduge oma ravikindlustusametuse poole.

Kaardi abil saate kasutada riiklikke tervishoiuteenuseid, kui haigestute või satute õnnetusse teises ELi liikmesriigis viibimise ajal.

Kui esitate oma kaardi arsti või hambaarsti juures, haiglas või apteegis, saate vajalikku ravi asjaomase riigi kodanikega samadel tingimustel.

Teil on õigus saada vajalikku arstiabi isegi juhul, kui Teil ei ole kaarti kaasas. Paljudel juhtudel on Teil õigus saada oma koduriigi tervishoiusüsteemi raames hüvitist.

PLAANILINE RAVI

Kui Teil on õigus saada ravi oma koduriigis, siis võite ka otsustada saada seda teises ELi liikmesriigis. Sellisel juhul võib kõik Teie kulud või osa nendest katta Teie kindlustusandja või -süsteem. Teilt võidakse nõuda eelneva loa taotlemist.

Kui taotlete eelnevalt luba, siis ei pea Te võib-olla ravi eest ette maksma. Täpsustage hüvitamistingimusi oma tervisekindlustusandja või -süsteemiga enne välismaale siirdumist, kuna menetlused ja hüvitamise määrad võivad riigiti erineda.

Loa andmisest ei või keelduda, kui Teie vajatav ravi on Teie koduriigi õigusaktide kohaselt hüvitatav ning Teie meditsiinilise olukorra puhul ei pruugi Te seda seal õigeaegselt saada.

Te peaksite saama plaanilist ravi välismaal samadel tingimustel, mis asjaomase riigi tervishoiusüsteemi kuuluvad isikud.

Enne kui teete otsuse, võtke ühendust kas oma koduriigi tervise- või sotsiaalkindlustusametusega või riikliku kontaktpunktiga selles ELi liikmesriigis, kuhu soovite ravile minna. Nemat annavad Teile kogu teabe ja vajaliku nõu.

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Eestlanna Kirsti veedab oma õpingute lõpetamiseks paar kuud Leedus.

Ühel õhtul murrab ta spordisaalis pahkluu.

Kirsti saab kogu vajaliku arstiabi, esitades lihtsalt oma Euroopa ravikindlustuskaardi ja ID-kaardi.

Teda ravitakse Leedus nii, nagu ta teeks ravikindlustusmaksleid Leedu süsteemi, ning tema kulud tuleks hüvitada vastavalt kohaldatavale määrale.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

8. Õppimine välismaal

ELi kodanikuna on Teil õigus õppida teises ELi liikmesriigis samadel tingimustel, mis asjaomase riigi kodanikel.

JUURDEPÄÄS KÕRGHARIDUSELE

Vastuvõtutingimused on riigiti ja ülikooliti väga erinevad, kuid olenemata muudest tingimustest, ei tohi Teile keelata juurdepääsu haridusele ega koolitusele teises ELi liikmesriigis Teie rahvuse tõttu.

Kohustuslik võib olla riigikeele oskus, seega võidakse Teilt mõnes riigis nõuda keeletesti sooritamist.

AKADEEMILISTE KRAADIDE

TUNNUSTAMINE

Akadeemilisi kraade ei tunnustata ELis automaatselt. Kui soovite õppida teises ELi liikmesriigis, kontrollige eelnevalt, kas Teie praegust kraadi seal tunnustatakse ning mis tasemel.

Teavet kvalifikatsioonide tunnustamise kohta töökohta taotlemise eesmärgil leiate 3. peatükist.

ÕPPEMAKS JA RAHALINE TOETUS

Kui lähete ülikooli teises ELi liikmesriigis, ei tohi Teilt nõuda suuremat kursusetasu kui asjaomase riigi kodanikelt.

Teil on õigus selle riigi kodanikega samaväärsetele toetustele kursusetasude katmiseks, kuid sama põhimõtte ei kehti automaatselt toimetulekutoetuste ja laenude puhul. Uurige oma riiklikelt ametiasutustelt, kas Teil on võimalik saada toimetulekutoetust või jätkata selle saamist oma päritoluriigist.

Kui olete ELi kodanikuna elanud teises ELi liikmesriigis seaduslikult viis või rohkem järjestikust aastat, on Teil õigus saada seal toimetulekutoetust asjaomase riigi kodanikega samadel tingimustel.

Rahalist toetust ja laene õpingute osaliseks läbimiseks välismaal pakub ka ELi programm Erasmus+.

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Kui olete elanud riigis viis aastat, on Teil õigus saada riiklikku õppetoetust

Bulgaariast pärit Elitsa on elanud Pariisis alates 12. eluaastast. Ta soovib astuda Prantsuse ülikooli, kuid see on majanduslikult võimalik üksnes juhul, kui ta saab stipendiumi.

Kuna ta on elanud Prantsusmaal üle viie aasta, on tal õigus saada toimetulekutoetust sarnaselt Prantsuse üliõpilastega.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

9. Ostud internetis

Euroopa veebipoodides oste tehes kaitsevad Teid ELi õigusaktid.

SOOVIMATUTE KAUPADE TAGASTAMINE

JAJA TEENUSTE TÜHISTAMINE

ELis on Teil õigus oma internetiostud tühistada 14 tööpäeva jooksul pärast kauba kättesaamist või teenuslepingu sõlmimist. Selle aja jooksul võite oma tellimuse tühistada mis tahes põhjusel – isegi juhul, kui Te lihtsalt mõtlesite ümber.

Müüja peab Teile 14 päeva jooksul raha tagasi maksma koos saatmiskuludega, mis maksite ostu tegemisel. Kauba müüjale tagastamisega seotud kulud peate aga tavaliselt tasuma ise.

Tühistamise õigust ei kohaldata teatavate tootekategooriate suhtes, nagu seda on kergesti riknevad toiduained, hotelli- ja autorenditeenused konkreetselt kuupäevadeks ning digitaalne infosisu, kui olete alustanud selle allalaadimist või voogedastust.

PARANDAMINE, ASENDAMINE

JAJA HÜVITAMINE

Kui ostate ELis asuvalt internetimüüjalt, võite kahe aasta jooksul nõuda toote tasuta parandamist või asendamist, kui see on defektne või ei vasta reklaamitule. Kui toodet ei saa parandada või asendada mõistliku aja jooksul või see osutub keeruliseks, võite nõuda raha tagasimaksmist või hinnaalandust.

HÜVITIS KAUBA KOHALE

TOIMETAMATA JÄTMISE KORRAL

ELi eeskirjade kohaselt tuleb internetist tellitud tooted Teile kohale toimetada 30 päeva jooksul alates lepingu sõlmimisest, välja arvatud juhul, kui leppisite müüjaga kokku teisiti. Kui Te selle aja jooksul tooteid kätte ei saa, peate müüjale oma tellimust meelde tuletama ning pakkuma välja uue mõistliku tarnetähtaja. Kui müüja pikendatud tähtaja jooksul tooteid siiski ei tarni, on Teil õigus leping lõpetada ning taotleda raha tagasi maksmist. Kui toodete tarnimine teatavaks kuupäevaks on väga oluline, siis võite lepingu viivitamata lõpetada, kui müüja ei ole tooteid õigeaegselt kohale toimetanud.

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Internetitellimused tuleb kohale toimetada 30 päeva jooksul, kui ei ole kokku lepitud teisiti

Andrej Slovakkiasst tellis novembri keskel oma pere jõulupeoks Itaaliast interneti teel kasti veini. Jõulud saabusid ja mööduisid, kuid veini kohale ei toimetatud.

Kuna toodet 30 päeva jooksul kohale ei toimetatud, tühistati ost ELi õiguse kohaselt automaatselt. Andrejl on õigus saada müüjalt raha tagasi.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

10. Auto ost või müük

Võite osta või müüa auto mis tahes Euroopa riigis ning ELi eeskirjade kohaselt võib Teil olla õigus käibemaksuvabastusele või selle tagastamisele.

SÕIDUKI OSTMINE VÄLISMAAL

Kui ostate teisest ELi liikmesriigist uue auto (läbisõit alla 6000 km või vähem kui kuus kuud vana), ei maksa Te seal käibemaksu. Peate auto registreerima ning käibemaksu tasuma oma koduriigis.

Kui ostate kasutatud auto (läbisõit üle 6000 km või vanem kui kuus kuud) eraisikult ELi liikmesriigis, ei pea Te käibemaksu maksma. Kui ostate kasutatud auto ametlikult edasimüüjalt teises ELi liikmesriigis, peate tasuma käibemaksu asjaomases riigis, mitte oma koduriigis.

Väljaspool ELi ostetud nii uute kui ka kasutatud autode puhul peate maksma impordikäibemaksu.

Olenemata sellest, kus Te auto ostate, peate oma elukohariigis tasuma auto registreerimismaksu (kui seda kohaldatakse).

SÕIDUKI MÜÜMINE VÄLISMAAL

Müües uut autot eraisikuna, ei pea Te tasuma käibemaksu, kuid kui ostja elab teises ELi liikmesriigis ja viib selle auto sinna, peab ta seal maksma käibemaksu.

See tähendab ka seda, et võite (oma riigi vastavalt ametiasutustelt) tagasi saada auto ostmisel algselt tasutud käibemaksu. Nii välditakse sama sõiduki pealt kahekordse käibemaksu maksmist.

Kui müüte kasutatud auto eraisikuna teises liikmesriigis asuvale ostjale, siis selle tehingu pealt käibemaksu tasuda ei tule.

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Uue auto edasimüümisel saate osa käibemaksust tagasi

Merete ostis Taanis uue auto 20 000 euro eest, millele lisandus 5000 eurot käibemaksu (25%). Neli kuud hiljem müüb ta selle auto (mis käibemaksu seisukohalt on ikka uus) 16 000 euro eest Hagenile.

Hagen viib auto oma elukohariiki Austriasse ning maksab seal Austria maksuametile 3200 eurot käibemaksu (Austrias on 20% käibemaksu määr).

Meretel on õigus saada Taani maksuametilt tagasi 4000 eurot auto ostmisel käibemaksuna tasutud 5000 eurost. See oleks olnud autoga tehtud teise tehingu pealt tasutav käibemaksusumma Taanis.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

11. Reisijate õigused

Kui reisite lennuki, rongi, laeva või bussiga või kui Teil on liikumiselaseid erivajadusi, kaitsevad Teid kõikehõlmavad reisijate õigused.

REISIMINE LENNUKI, RONGI, LAEVA

VÕI BUSSIGA

Üldjuhul kohaldatakse Teie õigusi järgmise suhtes:

- ELi või Islandi, Norra või Šveitsi mis tahes lennujaamast väljuvad või ELi saabuvad lennud, mida teenindab ELi lennuettevõtja;
- kõik rahvusvahelised rongireisid ELis;
- ELi mis tahes sadamasse saabuvad või sealt lahkuvad mis tahes laevandusettevõtja laevad;
- regulaarsed kaugsõidu (enam kui 250 km) bussiliinid, mille algus- või lõpp-punkt on ELi liikmesriigis.

Kui Teie reis on tühistatud või hilineb palju, kui Teie lend on ülemüüdnud või kui Teid ei lubata lennule, siis saate valida kas teekonna jätkamise teist marsruuti pidi või piletiraha tagastamise. Samuti võib Teil olla õigus joogile, söögile ning ööbimisele, sõltuvalt vahemaast ja/või hilinemise kestusest.

Muude kui bussireiside puhul võib Teil teatavatel tingimustel samuti olla õigus rahalisele hüvitisele, sõltuvalt vahemaast ja/või hilinemise kestusest.

Kui Teil on puue või kui olete piiratud liikumisvõimega, on Teil õigus reisida kõigi teistega samadel tingimustel. Selleks et tagada Teie vajatava abi olemasolu reisi jooksul, peaksite võtma ühendust vedaja, piletimüüja või reisikorraldajaga 36 või 48 tundi (sõltuvalt transpordiliigist) enne reisirist.

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Esitage kindlasti kaebus

Stefanial oli kavas lennata tööasjus Roomast Nikosiasse, kuid tema lend hilines kuus tundi. Ta ei jõudnud konverentsile, kus ta pidi osalema, ning soovib saada hüvitist. Täites ELi kaebuse vormi (saadaval lennujaamas või lennuettevõtja veebisaidil) ning esitades selle lennuettevõtjale, peaks ta kogu piletiraha tagasi saama. Juhul kui hilinemise põhjuseks ei olnud erakorralised asjaolud (mida lennuettevõtjal on kohustus tõendada), on Stefanial samuti õigus hüvitisele.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

12. Odavamad mobiilikõned

Mobiiltelefoni kasutamisele teises ELi liikmesriigis on kehtestatud piirhinnad.

KÕNEDE, SMSide JA ANDMETE

ALLALAADIMISE PIIRHINNAD

	1. juuli 2014
Väljahelistatud kõned (minut)	19 senti
Vastuvõetud kõned (minut)	5 senti
SMSi saatmine (SMS)	6 senti
Andmed (MB) (*)	20 senti

(*) Piirhind on MB kohta, kuid tasu arvutatakse kasutatud kilobaitide alusel. Hinnad ei sisalda käibemaksu.

Piirhinnad on kõrgeimad võimalikud hinnad. Operaatorid võivad pakkuda odavamaid hindu, seepärast tasub otsida soodsamaid pakkumisi. Piirhinnad kehtivad kõigi suhtes, v.a juhul, kui olete valinud oma operaatori pakutava eripaketi.

Selleks et Teie andmeside rändlusteenuse arve ei kasvaks ülemäära suureks, peatatakse andmete allalaadimine Teie mobiiltelefoni välismaal siis, kui selle maksumus ületab 50 eurot, v.a juhul, kui olete oma operaatoriga leppinud kokku muus summas.

HINDADEST TEAVITAMINE

Kui ületate ELi liikmesriikide vahelise piiri, peab Teie operaator saatma Teile SMSi, teavitades Teid väljahelistatud ja vastuvõetud kõnede, SMSide ning andmesideteenuste hindadest.

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Olete šokiarvete eest kaitstud

Ungarist pärit Aniko kasutab oma nutitelefoni mitut eri rakendust, nagu muusika voogedastusteenus, suhtlusvõrgustikud ning veebikaardistusprogrammid näiteks restoranide leidmiseks.

Kreekas puhkusel olles unustab ta oma nutitelefoni rakenduste automaatsed uuendused välja lülitada. Ta ei pea aga muretsema hiigelarve saamise pärast: kui ta ei ole oma operaatoriga teisiti kokku leppinud, on tema andmeside rändlusteenuse kulude laeks automaatselt 50 eurot (pluss käibemaks).

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

13. Maksmine, laenamine ja investeerimine

Raha ülekandmisel ühest ELi liikmesriigist teise kaitsevad Teid üleeuroopalised eeskirjad.

MAKSED VÄLISMAAL

Kui teete makseid eurodes, tasute riigisestest ja ELi-sisestest välismaksete eest ühepalju.

Need eeskirjad kehtivad kahes eri riigis asuvate pangaarvete vahel tehtavate ülekannete puhul, eurode väljavõtmisel sularahaautomaadist teistes ELi liikmesriikides ning deebet- või krediitkaardimaksete puhul kõigjal ELis.

Ettevõtjad ja ametiasutused, kes võtavad vastu eurodes tehtud ülekanded oma riigis, peavad lubama eurodes tehtavaid makseid ka välismaalt.

Samamoodi peavad ettevõtjad ja ametiasutused, kes teevad ülekandeid eurodes oma riigis, olema valmis tegema selliseid makseid (nt Teie palk, pension või tagasimaksed tagastatud veebiostude eest) ka teistes ELi liikmesriikides asuvatele eurokontodele.

SULARAHA

Kui Teil on ELi territooriumile sisenedes või sealt lahkudes 10 000 eurot või rohkem sularaha (või sama-väärne summa muudes vääringutes ja mis tahes muud rahalised vahendid, mida on võimalik anonüümselt ühelt isikult teisele anda), tuleb see tollis deklareerida, kasutades ELi sularahadeklaratsiooni vormi. ELi piires reisisid võib Teil olla samasugune kohustus, sest mõnes ELi liikmesriigis kohaldatakse ka ELi-sisest sularaha kontrolli.

HOIUSTE TAGAMINE

Pangahoiused on praegu kaitstud kuni 100 000 euro ulatuses (või samas väärtuses muus kohalikus vääringus) hoiustaja ja panganduskontsemi kohta.

LAENAMINE JA INVESTEERIMINE

Eraisikuna võite tarbimislaenu võtta mis tahes ELi liikmesriigis. Kogu ELi hõlmavad reklaami- ja teavitus-eeskirjad võimaldavad Teil pakkumisi lihtsalt võrrelda. Kui muudate meelt, võite laenulepingust 14 päeva jooksul pärast selle allkirjastamist loobuda.

Võite osta ja müüa aktsiaid ning muid finantstooteid kogu ELis, olles kõikjal kaitstud samamoodi nagu oma koduriigis. Ostes finantstooteid internetis, on Teil õigus lepingust ilma sanktsioonideta taganeda vähemalt 14 kalendripäeva pikkuse perioodi jooksul.

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Võite saada makseid eurodes teises ELi liikmesriigis asuvale arvele

Marijke elab Belgias ja töötab Madalmaades. Ta soovib, et tema palk kantaks üle otse tema Belgia pangaarvele. Tema tööandja ei saa sellest keelduda. Ta saab oma Belgia arvet kasutada ka oma Hispaanias asuva puhkemaja kommunaal- ja kohalike maksude tasumiseks.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

14. Ettevõtte rajamine ja laiendamine

Teil on õigus tegeleda ettevõtlusega kõikjal ELis.

KAUPLEMINE KODURIIGIST

Ettevõtte omanikuna võite müüa kaupu ja pakkuda teenuseid kõikjal ELis samadel tingimustel, mis kohalikud ettevõtjad. Samuti võite rajada teises liikmesriigis oma ettevõtte filiaali.

Kui tegutsete teenustesektoris, vaadake ka 17. peatükki.

UUE ETTEVÕTTE ASUTAMINE VÄLISMAAL

Võite luua ettevõtte mis tahes teises ELi liikmesriigis. Teie suhtes kehtivad samad eeskirjad, mis asjaomase riigi kodanike suhtes, nagu kutsealase eetikakoodeksi järgimine ja vajalike lubade hankimine.

ABI VÄLISMAALE LAIENEMISEKS

Peaksite alustama portaalist Teie Euroopa – Ettevõtted. Lisaks sellele saate tasuta nõu ka Euroopa ettevõtlusvõrgustikult – <http://een.ec.europa.eu>. See teenus aitab Teil võtta ühendust ühega 550-st ELis asuvast ettevõtluse tugiorganisatsioonist, mis saab Teile pakkuda praktilist abi ja nõu ettevõtlusega alustamisel Teid huvitavas riigis.

Samuti võite saada nõu kogenud ettevõtjatelt.

- Programmi „Erasmus noortele ettevõtjatele” raames asute kuni kuueks kuuks tööle kogenud ettevõtja juurde teises liikmesriigis (<http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/>).

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Leidke äripartner ning laiendage oma tegevust

Briti tarkvaraarendaja Mark asutab oma firma, et töötada välja digitaalsed käsiraamatud, mis aitavad loodusesõpru puuliikide kindlakstegemisel tahvelarvuti ja nutitelefoni rakenduste abil.

Mark otsib partnereid, kes saaksid pakkuda tema rakenduse jaoks vajalikku erisisu. Ta pöördub võrgustiku Enterprise Europe Network poole, mille kaudu ta võtab ühendust Prantsusmaal asuva teadusala meediakonsultatsioonifirmaga. Ettevõtjad otsustavad oma jõud ühendada ning on tänaseks töötanud välja mitu populaarset rakendust.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

15. Ettevõtjate rahastamine

Euroopas on Teil ettevõtjana mitu võimalust oma ettevõtte rahastamiseks.

PANGALAENUD

ELi ettevõtjana saate võtta pangalaenu mis tahes ELi liikmesriigis. Pank võib Teie laenu taotluse tagasi lükata äri- ja isiklike alustel, kuid mitte Teie kodakondsuse alusel.

KAPITALI HANKIMINE VÄLISMAAL

Võite:

- müüa osalust oma olemasolevas ettevõttes kõikjal ELis;
- asutada äriühingu teises ELi liikmesriigis ning müüa ja osta selle kapitali;
- müüa ja osta olemasoleva ettevõtja aktsiaid teises ELi liikmesriigis.

ELI-POOLNE RAHASTAMINE

Võite vajada rahalist toetust oma ettevõtte edasiarendamiseks. EL toetab ettevõtjaid ja ettevõtteid paljude ELi programmide kaudu, mille raames antakse laene, tagatise ning võimaldatakse rahastamist oma kapitali kaudu.

Samuti annab EL peamiselt koostööprojektide rahastamise teel toetusi, mis on suunatud konkreetsetele poliitilistele eesmärkidele. Need võivad näiteks olla seotud teadusuuringute ja keskkonnaga. ELi toetusprogrammide loetelu on kättesaadav järgmisel aadressil:

<http://europa.eu/about-eu/funding-grants>

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Võite saada oma ettevõttele ELi toetust

Soomlane Petteri otsib rahastamist oma uue nutitelefoni rakenduse arendamiseks. Ta saab osa raha Soomest, kuid kuuleb teistelt sama valdkonna ettevõtjatelt Londonis tegutsevast börsivälisesse ettevõttesse investeerivast ettevõttest, mis pakub talle lisavahendeid osaluse eest tema ettevõttes.

Samuti saab Petteri teada, et kui ta teeb osa tootearendusest naaberriigis Eestis ning ka Poolas, on tal võimalus saada ELi toetust. Tema taotlus kiidetakse heaks ning tal on tugev rahaline baas oma ettevõtte laiendamiseks.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

16. Kaupade ost ja müük

Suuremat osa kaupadest võite osta ja müüa ELi turul vabalt ilma erinõuete või muude takistusteta.

KOGU ELI HÕLMAVAD EESKIRJAD

ENAMIKU TOODETE PUHUL

Suurema osa ELi turul müüdavate toodete puhul kohaldatakse ühtseid ELi eeskirju. Nendega sätestatakse kõrged tarbija- ja keskkonnaohutuse standardid. See kehtib masinate, sõidukite, mänguasjade, kemikaalide, raadioseadmete, tekstiilmaterjalide, elektriseadmete ja paljude muude valmistoodete puhul.

VASTASTIKUNE TUNNUSTAMINE

Toodete puhul, mille suhtes neid eeskirju ei kohaldata (nt väärismetallidest tehtud tooted, teatavad ehitustooted), kehtestab iga ELi liikmesriik oma ohutusnõuded. Järgitakse vastastikuse tunnustamise põhimõtet: kui Teie toode on lubatud turule ühes ELi liikmesriigis, lubatakse Teil seda põhimõtteliselt turustada ka kõigis teistes ELi liikmesriikides.

TOOTEOHUTUS

Kui olete mingi toote tootja, levitaja või importija, peate täitma mitut kohustust selle toote kvaliteedi ja ohutuse tagamiseks. Muu hulgas peate toote pakendil esitama oma kaubanime/-märgi ja aadressi, lisama tootele kasutusjuhendi ja ohutusteabe ning hüvitama defektse toote põhjustatud kahju.

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Võite müüa oma tooteid teistes ELi liikmesriikides

Conoril on Iirimaaal ettevõtte, mis toodab meditsiinilisi mõõtmisvahendeid. Ta soovib laiendada Malta turule. Ta juba müüb toodet seaduslikult Iirimaaal ja teistes ELi liikmesriikides.

Malta ametiasutus keelab algselt toote müümise oma turul ning nõuab täiendavaid katseid. See on aga vastuolus ELi eeskirjadega ning toode tuleb lubada Malta turule.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

17. Teenuste pakkumine välismaal

Võite pakkuda teenuseid mis tahes ELi liikmesriigis.

TEENUSTE AJUTINE PAKKUMINE

Võite pakkuda teenuseid teises ELi liikmesriigis ajutiselt, asutamata seal oma ettevõtte filiaali. Piiranguid võib kehtestada väga harva – vaid siis, kui see on põhjendatud avaliku korra, julgeoleku, rahvatervise või keskkonnakaitse seisukohast.

Võite oma teenuseid pakkuda ka internetis. Kui täidate kõik tingimused oma riigis, siis ei saa teised ELi liikmesriigid üldjuhul esitada mingeid täiendavaid nõudeid.

FILIAALI AVAMINE

Kui soovite pakkuda oma teenuseid teises ELi liikmesriigis alaliselt, võite seal avada oma ettevõtte filiaali (vt 14. peatükk).

ÜHTSED KONTAKTPUNKTID

Igas riigis on loodud ühtsed kontaktpunktid, et teavitada Teid ettevõtlusega seotud eeskirjadest ja formaalsustest ning võimaldada Teil täita haldusmenetlused elektrooniliselt (http://ec.europa.eu/internal_market/eu-go).

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Pakkuge teenuseid välismaal samamoodi nagu oma koduriigis

Radu ettevõtte pakub Bukarestis majapidamisteenuseid. Pärast töötamist Prantsuse kliendi heaks otsustab ta hakata samast teenust pakkuma Pariisis.

Esjalgu töötab ta oma Rumeenia ettevõtte kaudu, kuid äritegevuse laienedes võtab ta ühendust Prantsuse ühtse kontaktpunktiga, et avada oma ettevõtte filiaal Prantsusmaal.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

18. Ettevõtte maksude maksmine

Ettevõtjaid kaitstakse diskrimineeriva maksustamise eest piiriüleses kaubanduses.

ETTEVÕTLUSMAKSUD

ELi liikmesriigid vastutavad täielikult oma maksusüsteemi eest, kuid nad ei tohi diskrimineerivalt maksustada teiste ELi riikide ettevõtjaid.

Tavaliselt peab ettevõtte tulumaksu maksta riigis, kus ettevõtja on registreeritud. Kui olete füüsilisest isikust ettevõtja, peate maksuma tulumaksu – üldjuhul samuti riigis, kus kauplete.

ELis on kehtestatud eeskirjad topeltmaksustamise vältimiseks eri liikmesriikides asuvate sidusühingute vaheliste intressi- ja dividendimaksude ning litsentsitasude puhul ning sellise ettevõtja restruktureerimisel, mille varad asuvad eri ELi liikmesriikides.

KÄIBEMAKS

EL on teinud piiriülese kauplemise lihtsamaks, kehtestades üldised käibemaksueeskirjad, kuigi liikmesriikidel on käibemaksumäärade kehtestamisel teatav vabadus.

Käibemaks tuleb tavaliselt maksta riigis, kus Te oote ostate või teenust kasutate. See ei pruugi muidugi olla riik, kui Teie ettevõtte on asutatud. Sellisel juhul peate end registreerima igas ELi liikmesriigis, kus peate käibemaksu maksta. Kuid kui pakute telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- ja elektroonilisi teenuseid, võite alates 1. jaanuarist 2015 kasutada nn väikest kontaktpunkti, mis võimaldab Teil täita kõiki oma kohustusi oma riigis.

Kui ettevõtja tasub käibemaksu riigis, mis ei ole tema asukoht, on tal õigus selles riigis makstud käibemaks tagasi nõuda. Selleks on loodud kiire ja täielikult elektrooniline menetlus.

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Maksate makse riigis, kus toimub suurem osa Teie äritegevusest

Maxil ja tema vennal on Luksemburgis maafirma. Kuna nad värvivad eraklientide maju ka Belgias ja Prantsusmaal, ei ole nad kindlad, kus peaksid maksuma ettevõtlusmaksu.

Kuna suurem osa nende äritegevusest toimub Luksemburgis ning neil ei ole püsivat tegevuskohta kuskil mujal, siis maksavad nad tulumaksu Luksemburgis.

Nad peavad end käibemaksukohuslastena registreerima ning maksuma käibemaksu kõigis riikides, kus nad teenuseid pakuvad, sest käibemaks kuulub tasumisele riigis, kus asuvad hooned. Kõigis neis riikides saavad nad seal tehtud ostudelt (nagu värv, seadmed jne) makstud käibemaksu tagasi.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

19. Intellektuaalomandi kaitsmine

Intellektuaalomandi õigused kaitsevad Teie äritegevust ja loodud tooteid ELis.

AUTORIÕIGUS

Kui loote originaaltese (kirjandus- või kunstiteose, muusikateose, telesaate, tarkvara, andmebaasi, reklaami vms), on see kogu ELis automaatselt kaitstud autoriõigusega ja ametlik registreerimine pole vajalik.

KAUBAMÄRGID JA PATENDID

Kui registreerite kaubamärgid ja tööstusdisainilahenduse õigused Siseturu Ühtlustamise Ametis (OHIM), on need kaitstud kogu ELis.

See säästab Teie aega, vaeva ja raha, sest Te ei pea seda tegema igas riigis eraldi.

Võite taotleda riiklikku patenti oma riigi patendiametis või Euroopa patenti Euroopa Patendiametis. Euroopa patent tuleb aga omakorda ikka veel kinnitada kõigis riikides, kus Te kaitset soovite. Uus ühtne Euroopa patendisüsteem võimaldab Teil saada kogu Euroopat hõlmava patendi, ilma et peaksite seda igas ELi liikmesriigis eraldi kinnitama. Uus süsteem jõustub siis, kui kõik osalevad riigid on uut patendivaidluste lahendamise süsteemi käsitleva kokkuleppe ratifitseerinud.

Kui toodate põllumajandustooteid või toiduaineid, võite taotleda nende kaitset spetsiaalsete ELi kvaliteedikavade („Kaitstud päritolunimetus” või „Kaitstud geograafiline tähis”) raames. Tähise saamiseks peavad toote kvaliteet või selle põhiomadused tulenema selle geograafilisest päritolust.

TEIE ÕIGUSTE RIKKUMINE INTERNETIS

Võib tekkida olukordi, eriti internetis, kus Teie intellektuaalomandi õigusi rikutakse.

Vahendajaid, nagu internetiteenuse pakkujad, ei saa pidada vastutavaks, kui nad ei ole ebaseaduslikust tegevusest teadlikud.

Rikkumiste korral aitavad ELi õigused Teil oma intellektuaalomandi õigusi jõustada ja kaitsta.

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Kaitske oma kaubamärki selle registreerimisega

Agnieszka Poolast on välja töötanud uue tarkvara ning soovib seda müüa kõikjal ELis. Tema intellektuaalomandi õigused on juba osaliselt kaitstud, kuna tarkvara lähtekood on üksnes tema enda loodud (autoriõigus).

Samas töötab ta välja oma tootemarki ning soovib kaitsta selle kaubamärki. Ühekordne registreerimine OHIMis tagab talle automaatselt kaitse kõigis ELi liikmesriikides.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

20. Riigihangetes osalemine

ELis tegutsev ettevõtja võib üldjuhul teha vabalt pakkumisi riigihankelepingute saamiseks teistes ELi liikmesriikides.

SAMAD TINGIMUSED KOHALIKE

PAKKUJATEGA

Ametiasutused peavad tagama Teie ettevõttele ja teistele ELi liikmesriikidest pärit pakkujatele võrdse juurdepääsu oma turule ning kõigi pakkumiste võrdväärse ja õiglase käsitlemise.

Teie pakkumist hinnatakse standardmenetluse kaudu, mida peavad kasutama kõik ametiasutused ELis. Suuri ja väikesi konkurente hinnatakse võrdsel alusel.

Sõltuvalt riigist peate tavaliselt esitama erinevaid tõendeid. Võite need leida ELi tasuta infosüsteemist eCertis (<http://ec.europa.eu/markt/ecertis/login.do>).

HANKETADETE LEIDMINE

Teenuste ja asjade hankelepingute kohta, mille väärtus ületab 130 000 eurot, ning ehitustööde hankelepingute kohta, mille väärtus ületab 5 miljonit eurot, leiate teavet veebisaidilt Tenders Electronic Daily (<http://ted.europa.eu>).

See sait sisaldab kõiki Euroopa hankemenetlusi, milles võivad osaleda pakkujad kõigist ELi liikmesriikidest.

Võite teha ka ühispakkumisi koos teiste ettevõtjatega (nt ühissettevõtte või konsortsiumina), mis võimaldab Teil osaleda suurema väärtusega lepingutes. Mõni leping jaotatakse ka väiksemateks allhangeteks, mis võivad olla sobivamad väikeettevõtjatele.

Lisateavet ELi hankelepingute kohta leiate veebisaidilt SIMAP (<http://simap.europa.eu>).

SEE VÕIKSITE OLLA TEIE

Võite teha pakkumisi hankelepingute saamiseks Euroopas

Miguelil on Vigos ettevõtte, mis ehitab betoonaluseid Hispaania elektrijaamadele. Ta saab teada, et võib teha pakkumisi hankelepingute saamiseks Saksamaal, ning leiab hanketeate uue päikeseenergiajaama ehitamise kohta Baden-Württembergis.

Leping eeldab täiendavat oskusteavet ja suutlikkust, mistõttu moodustab Miguel konsortsiumi kahe teise (ühe Hispaania ja ühe Portugali) ettevõtjaga. Baden-Württembergi ametiasutus on nende pakkumisega rahul ning konsortsium saab lepingu.

Vajate abi?
Soovite lisateavet?

Oma õiguste kaitsmine ja hüvitise taotlemine

Mis saab siis, kui Teil tekib probleeme oma õiguste kasutamisega ELis? Allpool loetletud teenistused võivad Teid aidata lahenduse leidmisel ja hüvitise taotlemisel.

ABI ASJATUNDJALT

Kui soovite täpsemat teavet oma õiguste kohta konkreetses olukorras, võtke ühendust teenistusega Teie Euroopa Nõuanne. Õigusekspert annab Teile personaalse vastuse ühe nädala jooksul ning soovitab vajadusel täiendavaid abiallikaid.

<http://europa.eu/youreurope/advice>

AMETIASUTUSTEGA TEKKINUD

PROBLEEMIDE LAHENDAMINE

Kui teise riigi ametiasutus ei tunnusta Teie õigusi ELis, võtke ühendust Solvitiga. Liikmesriikide valitsusasutuste töötajad toimivad vahendajatena, et leida lahendus 10 nädala jooksul.

<http://solvit.eu>

TARBIJATE NÕUSTAMINE

Kui Teil on probleeme teisest ELi liikmesriigist (interneti teel) ostetud toote või teenusega, võtke ühendust Euroopa tarbijakeskusega. Kohalikud asjatundjad annavad Teile nõu ning abi vaidluse lahendamisel müüjaga. Kui rahuldavat kokkulepet ei saavutata, aitab keskus Teid alternatiivsete vaidluse lahendamise viiside leidmisel, sh vaidluste veebipõhine lahendamine, mis pakub kohtuväliseid vahendeid tarbijaõiguste tõhusaks kaitseks.

<http://ec.europa.eu/consumers/ecc>

KAEBUS EUROOPA KOMISJONILE

Kui mõni liikmesriik rikub Teie arvates ELi õigust, siis võite esitada kaebuse Euroopa Komisjonile. Komisjon uurib Teie kaebust ning võib paluda asjaomasel riigil oma seadust muuta.

http://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/complaints_et.htm

PETITSIOON EUROOPA PARLAMENDILE

Võite esitada Euroopa Parlamendile petitsiooni ELiga seotud küsimuses, mis Teid otseselt puudutab. Kuigi Euroopa Parlamendil ei ole volitusi probleemi otseseks lahendamiseks, võib ta juhtida sellele tähelepanu ning avaldada survet asjaomastele pooltele.

<https://www.secure.europarl.europa.eu/aboutparliament/et/petition.html>

Teie Euroopa

<http://europa.eu/youreurope>

Väljaannete talitus

ISBN 978-92-79-40446-7
doi:10.2780/2613